

KS. JERZY BIELECKI
CZĘSTOCHOWA

DWADZIEŚCIA LAT CZĘSTOCHOWSKIEGO ODDZIAŁU POLSKIEGO TOWARZYSTWA TEOLOGICZNEGO W KRAKOWIE

W kwietniu 1997 roku powołano Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie. W ten sposób częstochowskie środowisko teologiczne znalazło się organizacyjnie w nurcie historii, która sięga roku 1924. Wtedy to powołano we Lwowie Polskie Towarzystwo Teologiczne¹. Jego inicjatorami byli: ks. prof. Aleksy Klawek i ks. prof. Teofil Długosz. Nowo powstały oddział w Częstochowie podjął działalność statutową, zakładającą rozwój nauk kościelnych, zwłaszcza teologii, budzenie zainteresowania tymi dyscyplinami naukowymi w Częstochowie, a także współpracę z innymi towarzystwami naukowymi oraz uczelniami w Polsce.

W niniejszym artykule zostanie ukazany zarys historii Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie, a następnie najważniejsze fakty z działalności częstochowskiego oddziału PTT w Krakowie.

1. Z historii Polskiego Towarzystwa Teologicznego

Polskie Towarzystwo Teologiczne zostało założone 23 lutego 1924 roku przez profesorów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie. Jego zadaniem było ożywienie obumarłego w czasie zaborów ruchu naukowo-teologicznego i zainteresowanie nim najszerszych kręgów duchowieństwa. Celowi temu służyła działalność odczytowa, wydawnicza i biblioteka. Wkrótce powstały oddziały towarzystwa w Poznaniu, Katowicach, Przemyślu, Tarnowie, Lublinie na Wydziale Teologii KUL (1924), Warszawie (1926), Wilnie (1927), Pełplinie, Płocku (1930), a następnie w Krakowie, Częstochowie, Kielcach, Łucku i Sandomierzu (do 1933).

W okresie międzywojennym PTT zorganizowało trzy zjazdy ogólne członków: w roku 1928 we Lwowie, w roku 1933 w Warszawie i w roku 1938 w Krakowie.

¹ Krótki zarys historii PTT podają za: J. A. Kabata, *Brylantowy jubileusz Polskiego Towarzystwa Teologicznego (1924 – 1999)*, w: *Felix Saeculum Cracoviae – krakowscy święci XV wieku*, Kraków 1998, s.161-172.

W roku 1924 Polskie Towarzystwo Teologiczne rozpoczęło wydawanie kwartalnika „Przegląd Teologiczny” (od 1931 roku „Collectanea Theologica”; do roku 1939 ukazało się 20 tomów), a w latach 1930-1935 opublikowało 2 tomy z serii „Nasza Myśl Teologiczna”. PTT współpracowało z Wydziałami Historycznym i Filologicznym PAU i Lwowskiego Towarzystwa Naukowego, z Polskim Towarzystwem Historycznym i Polskim Towarzystwem Filozoficznym poprzez wygłaszanie referatów przez członków towarzystwa. Przedstawiciele towarzystwa uczestniczyli w Międzynarodowym Kongresie Prawników w Rzymie (1934), przedstawiając tam własny referat.

Do wybuchu II wojny światowej prezesami Polskiego Towarzystwa Teologicznego byli ks. prof. Kazimierz Wais (1924-1927) i ks. prof. Szczepan Szydełski (1927-1939). Funkcję sekretarza generalnego oraz stałego delegata do zarządu Polskich Towarzystw Naukowych we Lwowie pełnił ks. Aleksy Klawek²

Po zakończeniu II wojny światowej, podczas ogólnopolskiego zjazdu towarzystwa, zorganizowanego w 1946 roku w Lublinie, dokonano połączenia PTT ze Związkiem Polskich Zakładów Teologicznych. Odtąd zjednoczone towarzystwo miało występować jako Towarzystwo Polskich Teologów im. św. Jana Kantego z siedzibą w Warszawie³. Jednakże zjednoczenie towarzystw trwało krótko i w tym samym roku towarzystwo zostało zarejestrowane jako „Polskie Towarzystwo Teologiczne w Krakowie”. Tym samym rozpoczyna się okres krakowski w dziejach towarzystwa. Pierwszym prezesem zarządu w okresie powojennym został ks. prof. Władysław Wicher (1946-1956). Później prezesami byli profesorzy: ks. Eugeniusz Florkowski (1956-1957), ks. Kazimierz Kłósak (1957-1958), Hieronim Wyczawski (1959-1960), ks. Władysław Smereka (1960-1962), Stanisław Grzybek (1962-1967), ks. Władysław Smereka (1967-1973), ks. Bolesław Przybyszewski (1973-1978), ks. Jerzy Chmiel (1978-1987), ks. Kazimierz Hoła (1987-1988), ks. Jan Wal (1988-1990), ks. Tomasz Jelonek (1990-1991), ks. Jan Wal (1991-1996). Od roku 1996 funkcję tę pełni ks. prof. zw. dr hab. Kazimierz Panuś⁴.

Obok prezesa zarządu warto wspomnieć o funkcji sekretarza generalnego towarzystwa. W okresie krakowskim pełnili te funkcje między innymi profesorowie: ks. Józef Tischner (1961-1963), ks. Franciszek Macharski (1963-1964) i ks. Tadeusz Pieronek (1966-1968). Wśród sekretarzy generalnych znajdują się dwaj prezbiterzy diecezji częstochowskiej: ks. Zdzisław Wajzner (1968-1971) i ks. Jan Kowalski (1971-1976).

Najwyższą władzą Polskiego Towarzystwa Teologicznego jest Walne Zebranie. Zbiera się ono raz w roku, o ile to możliwe z początkiem każdego roku kalendarzowego. Biorą w nim udział z głosem decydującym tylko członkowie zwyczajni. Walne

² Por. R. Zimny, *Cale życie z Biblią. Aleksy Klawek (1890-1969)*, Poznań 2004, s. 96.

³ Por. K. Panuś, *90 lat historii*, w: *W służbie Wiekuistej Prawdzie. Polskie Towarzystwo Teologiczne 1924-2014*, Kraków 2015, s. 19.

⁴ Por. *tamże*, s. 20-21.

Zebranie przyjmuje sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, udziela Zarządowi absolutorium z działalności i administracji majątkiem, określa w sposób ogólny kierunki pracy towarzystwa na przyszłość, decyduje o wszelkich sprawach przedstawionych przez Zarząd, wybiera Zarząd, Komisję Rewizyjną i Sąd koleżeński na okres trzyletni (bez ograniczenia liczby kadencji), w razie potrzeby uzupełnia skład Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu koleżeńskiego, a także orzeka o sposobie zaciągania zobowiązań majątkowych, prowadzenia działalności gospodarczej czy trybie powoływania fundacji⁵.

Ostatnie Walne Zebranie Polskiego Towarzystwa Teologicznego odbyło się 28 lutego 2017 roku w auli Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej. Między innymi wybrano nowy zarząd na kolejną kadencję. Prezesem wybrano ks. prof. zw. dr. hab. Kazimierza Panusia, zaś członkami zarządu zostali: wiceprezes - ks. dr hab. Piotr Kroczek, sekretarz - o. dr hab. Romuald Kośła OFM, skarbnik - ks. mgr Andrzej Fyda, bibliotekarz - ks. dr hab. Jan Bednarczyk, kierownik Sekcji Wydawniczej - mgr Sebastian Wojnowski. Powołano także komisję rewizyjną i sąd koleżeński. W skład komisji rewizyjnej weszli: przewodniczący - ks. prof. zw. dr hab. Tomasz Jelonek; członkowie - ks. dr hab. Sylwester Jędrzejewski SDB i ks. dr hab. Witold Ostafiński. Natomiast sąd koleżeński tworzą: przewodniczący - ks. prof. zw. dr hab. Maciej Ostrowski, członkowie - o. prof. zw. dr hab. Tomasz Dąbek OSB i ks. dr Franciszek Ślusarczyk.

W ramach Polskiego Towarzystwa Teologicznego działa kilkanaście sekcji specjalistycznych (biblijna, filozoficzna, apologetyczno-religioznawcza, dogmatyczna, historyczna, teologii moralnej, homiletyczna, socjologiczno-pastoralna, liturgiczna, teologii życia wewnętrznego, misjologiczna, prawa kanonicznego, sztuki sakralnej), dwa studia: Studium Syndonologiczne i Zespół Heraldiki Kościelnej. PTT w Krakowie ma także własną Sekcję Wydawniczą, w ramach której działa Wydawnictwo UNUM⁶, którego najważniejszym zadaniem jest wydawanie kwartalnika „Ruch Biblijny i Liturgiczny”⁷.

W dniu 1 maja 2004 roku został zatwierdzony przez 327. zebranie plenarne Konferencji Episkopatu Polski obecnie obowiązujący Statut Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie. W rozdziale I, artykuł 2. czytamy, że „Towarzystwo ma charakter naukowy i jest publicznym stowarzyszeniem wiernych w ujęciu Kodeksu Prawa Kanonicznego (kan. 301), oraz organizacją kościelną w rozumieniu ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej z 17 maja 1989 roku”. Zgodnie z artykułem 4. „Towarzystwo jako kościelna osoba prawna, kieruje się przepisami Kodeksu Prawa Kanonicznego i podlega nadzorowi władz kościelnych”⁸.

⁵ Por. *Statut Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie*, <http://ptt.net.pl/about/view/2/Statut>

⁶ Por. S. Wojnowski, *Działalność wydawnicza*, w: *W służbie Wiekuistej Prawdy. Polskie Towarzystwo Teologiczne 1924-2014*, dz. cyt., s. 62-67.

⁷ Por. S. Wronka, *Czasopismo naukowe „Ruch Biblijny i Liturgiczny”* w: *tamże*, s. 56-61.

⁸ Por. *Statut Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie*, <http://ptt.net.pl/about/view/2/Statut>

Celem towarzystwa jest rozwój nauk kościelnych, zwłaszcza teologii i budzenie zainteresowania tymi dyscyplinami wśród ogółu społeczeństwa katolickiego, a także współpraca z innymi towarzystwami naukowymi i z uczelniami kościelnymi w Polsce. Do urzeczywistniania powyższych celów służą następujące środki: urządzenie dyskusyjnych zebrań naukowych, prelekcje i odczyty, prowadzenie biblioteki i czytelni, tworzenie funduszu naukowego dla inicjowania i wspierania prac badawczych, wydawanie czasopism naukowych, publikowanie prac naukowych, popularnonaukowych i pomocy duszpasterskich, organizowanie zjazdów naukowych, przyznawanie nagród naukowych, urządzenie wycieczek naukowych i wyjazdów studyjnych, prowadzenie w razie potrzeby własnej działalności gospodarczej dla zabezpieczenia bazy materialnej towarzystwa, pokrycia jego potrzeb administracyjnych, a także zagwarantowania pełniejszej realizacji zadań statutowych⁹.

Członkami zwyczajnymi towarzystwa mogą zostać katolicycy duchowni lub świeccy, posiadający odpowiednie wykształcenie w zakresie nauk kościelnych, jeśli zostali przyjęci przez Zarząd, poddając się tym samym wymaganiom statutu towarzystwa. Członek towarzystwa ma obowiązek przestrzegać statutu, regulaminu, uchwał i zarządzeń władz towarzystwa, popierać działalność towarzystwa i brać w niej czynny udział, wywiązać się na rzecz towarzystwa z rocznej składki w wysokości kwoty określonej przez zarząd.

Członkiem Towarzystwa przestaje być ten, kto zgłosi pisemne wystąpienie do zarządu towarzystwa, nie czyni zadość postanowieniom statutu, w szczególności zaś nie opłaci w przeciągu trzech kolejnych lat składek członkowskich, oraz kogo zarząd bezwzględna większością głosów wykluczy z członkostwa za postępowanie na szkodę towarzystwa¹⁰.

Towarzystwo posiada osobowość prawną w Rzeczypospolitej Polskiej jako kościelna osoba prawna o zasięgu ogólnopolskim, co pozwala na rozszerzenie działalności towarzystwa na cały kraj. Dzięki temu powstają i aktywizują się oddziały terenowe towarzystwa. Jest ich obecnie 17, wśród nich Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie.

2. Organizacja i działalność oddziału w Częstochowie

Mając na uwadze możliwości prawne pozwalające powołać oddział terenowy towarzystwa, Kuria Metropolitalna w Częstochowie zwróciła się do zarządu PTT w Krakowie z prośbą o powołanie terenowego oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Częstochowie¹¹. 17 lutego 1997 roku zarząd PTT w Krakowie wyra-

⁹ Por. tamże, rozdział 2, artykuły 6 i 7.

¹⁰ Por. tamże, rozdział 2, artykuły 9, 12, 13.

¹¹ Por. J. Bielecki, *Oddział w Częstochowie*, w: *W służbie Wiekuistej Prawdy. Polskie Towarzystwo Teologiczne 1924-2014*, dz. cyt., s. 70-82.

ził zgodę i ustanowił ks. dr. Teofila Siudego, wykładowcę teologii dogmatycznej na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego, oraz w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Częstochowskiej i w Instytucie Teologicznym w Częstochowie,¹² organizatorem tegoż Oddziału. 11 kwietnia 1997 roku w auli Instytutu Teologicznego w Częstochowie odbyło się zebranie organizacyjne, podczas którego wybrano zarząd PTT – Oddział w Częstochowie. Przewodniczącym został wybrany ks. dr Teofil Siudy; sekretarzem - dr Karol Klauza; skarbnikiem - ks. dr Jerzy Bielecki. Od pierwszych dni istnienia częstochowski oddział włączył się w nurt życia Kościoła, a szczególnie nauczania Jana Pawła II, realizując założone cele towarzystwa. W pracę oddziału zaangażowali się ludzie, będący teologami z zamiłowania, oraz duszpasterze chcący poszerzać swoją wiedzę, aby później budzić zainteresowanie naukami kościelnymi wśród częstochowskiej społeczności katolickiej.

Pierwszym działaniem podjętym przez Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego był cykl wykładów pod hasłem „Otwarcia na słowo Piotra”. Zostały one pomyślane jako jedna z form przygotowania do spotkania z Janem Pawłem II w czasie jego pielgrzymki do Polski w roku 1997. Wykłady odbywały się w dniach 18-24 maja 1997 roku po wieczornej Mszy św. w Kościele im. NMP w Częstochowie. Do uczestnictwa w wykładach zaproszono duchowieństwo, zakony, młodzież, dzieci, stowarzyszenia i ruchy maryjne, Koła Żywego Różańca, Akcję Katolicką i słuchaczy Radia Fiat. Wykłady zostały zainaugurowane przez Arcybiskupa Metropolity Częstochowskiego Stanisława Nowaka, który w swoim wystąpieniu przedstawił w zarysie „Pontyfikat przełomu tysiącleci”. W kolejnych dniach wykłady podjęli: ks. dr Teofil Siudy, ks. dr Dariusz Nowak, ks. dr Ireneusz Skubiś, ks. dr Marian Duda, bp Antoni Długosz, ks. dr Jan Wilk.

¹² **Ks. dr Teofil Siudy**, kapłan archidiecezji częstochowskiej (święcenia kapłańskie w roku 1972), doktor nauk teologicznych w zakresie teologii dogmatycznej. Studia magistersko - licencjackie w Wyższym Częstochowskim Seminarium Duchownym w Krakowie i na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie w latach 1965 – 1972. Praca magistersko - licencjacka pt. „Kościół jako prasaqrament według Otto Semmelrotha”. Studia doktoranckie na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach 1975 – 1980 uwieńczone rozprawą doktorską na temat: „Maryja jako członek Kościoła według współczesnej teologii katolickiej” (promotor: o. prof. dr hab. A. Krupa OFM). Od roku 1980 wykładowca teologii dogmatycznej w Wyższym Częstochowskim Seminarium Duchownym, w Instytucie Teologicznym w Częstochowie i na Sekcji Eklezjologiczno - Mariologicznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. W latach 1982-2000 prowadził wykłady z teologii dogmatycznej w Wyższym Seminarium Duchownym oo. Franciszkanów i oo. Kapucynów w Krakowie. W latach 2000-2012 adiunkt na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Kard. Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (Sekcja Teologii Dogmatycznej, Katedra Mariologii). Ponadto w latach 1980 – 1985 prefekt alumnów, a w latach 1991 – 1994 wicektor w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Częstochowskiej. Członek zwyczajny Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej w Rzymie (od roku 1996). Członek Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie (w latach 1997-2004 kierownik oddziału w Częstochowie). Współzałożyciel i pierwszy przewodniczący Polskiego Towarzystwa Mariologicznego w latach 1999-2008, członek Towarzystwa Teologów Dogmatyków. Kapelan Jego Świątobliwości i prepozyt Kapituły Bazyliki Archikatedralnej w Częstochowie. Kawaler Zakonu Rycerskiego Świętego Grobu Bożego w Jerozolimie. Zob. *Biogram naukowy ks. dr. Teofila Siudego w: Leksykon polskich dogmatyków XX i XXI wieku*, red. K. Góźdź, Lublin 2010, s. 340-341.

Pierwszy rok działalności częstochowskiego oddziału PTT był zarazem pierwszym spośród trzech lat bezpośrednich przygotowań do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Ten rok został poświęcony „refleksji o Chrystusie, Słowie Ojca, które stało się człowiekiem za sprawą Ducha Świętego”¹³. Podejmując program zarysowany przez Jana Pawła II, w dniach 17-18 października 1997 roku, zorganizowano sympozjum chrystologiczne pod hasłem: „Jezus Chrystus – Jedyne Zbawienie świata, wczoraj i dziś”. Wybrane zagadnienia z dziedziny chrystologii zaprezentowano w następujących referatach:

- ks. prof. dr hab. Stanisław Włodarczyk – *Chrystus Zbawiciel i Ewangelizator*,
- ks. prof. dr hab. Antoni Tronina – *Chrystologia Listu do Hebrajczyków*,
- o. prof. dr hab. Dionizy Łukaszuk (Kraków) – *Chrystologiczne herezje pierwszych wieków*,
- ks. dr hab. Piotr Jaskóła (Opole) – *Jezus Chrystus jako jedyny Zbawiciel a zbawcze pośrednictwo Kościoła*,
- ks. dr Jerzy Borowiec – *Chrystus – Zbawiciel wszystkich*,
- ks. prof. dr hab. Stanisław Urbański – *Tęsknota za świętością czy doświadczenie Boga*¹⁴.

W pierwszym roku swojej działalności Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego postanowił też zorganizować modlitwne wspomnienie zmarłych przedstawicieli świata nauki, tzw. *Zaduszki teologiczne*. Miały one miejsce 8 listopada 1997 roku w kościele seminaryjnym. Był to wieczór modlitwnego wspominania trzech Pasterzy Kościoła częstochowskiego: bpa dr. Teodora Kubiny, bpa prof. dr. hab. Zdzisława Golińskiego i bpa dr. Stefana Bareły. Sylwetki biskupów częstochowskich przedstawili: ks. prof. dr hab. Jan Związek¹⁵, ks. prof. dr hab. Jan Kowalski¹⁶ i ks. dr Ireneusz Skubiś¹⁷.

W 1998 roku Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego wraz z Katedrą Mariologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zorganizował ogólnopolskie sympozjum na temat: „Maryja a Duch Święty”. W liście zapraszającym kierownik oddziału ks. dr Teofil Siudy pisał, że „przez to sympozjum pragniemy włączyć się w przeżywanie obecnego roku Ducha Świętego, a także postawić pierwszy krok na drodze przygotowania udziału Polaków w Międzynarodowym Kongresie Mariologicznym w Rzymie w roku 2000”. W trakcie sympozjum, które odbyło się w dniach 22-23 maja 1998 roku w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie, dziewięciu wykładowców zaprezentowało następujące tematy:

¹³ *Tertio millennio adveniente*, 40.

¹⁴ eksty wszystkich referatów zostały opublikowane w Częstochowskich Studiach Teologicznych, t. XXV, 1997, s. 13-79.

¹⁵ Ks. J. Związek, *Niezapomniany Biskup Częstochowski Teodor Kubina*, CzST t. XXV, 1997, s. 221-227.

¹⁶ Ks. J. Kowalski, *Zaduszkowa zaduma nad dokonaniem Biskupa Zdzisława Golińskiego*, tamże, s. 227-230.

¹⁷ Ks. I. Skubiś, *Pamięci Biskupa Stefana Bareły III Ordynariusza Częstochowskiego*, tamże, s. 230-233.

- ks. dr Włodzimierz Cyran – *Duch Świąty zstąpi na Ciebie. Więż Maryi z Duchem według Ewangelii św. Łukasza*,
- ks. dr hab. Józef Warzeszak (Warszawa) – *Maryja a Duch Świąty według teologów średniowiecznych*,
- dr Danuta Mastalska (Szczawnica) – *Maryja a Duch Świąty w kazaniach franciszkanów doby saskiej*,
- ks. dr Teofil Siudy – „*Panagion*” i „*Panagia*”. *Więż Maryi z Duchem Świątym według Pawła Ewdokimowa*,
- ks. dr Kazimierz Pek MIC (Lublin) – „*Per Spiritum ad Mariam*”. *Poszukiwania z Yves Congarem*,
- o. prof. dr hab. Celestyn Napiórkowski OFMConv (Lublin) - *Maryja a Duch Świąty. Badania Francuskiego Towarzystwa Mariologicznego 1975-1978*,
- ks. dr Krzysztof Kowalik SDB (Lublin) – *Maryja a Duch Świąty w badaniach Katedry Mariologii KUL*,
- o. dr Grzegorz Bartosik OFMConv (Warszawa) – *Maryja ikona Ducha Świątego według Bruno Forte*,
- ks. dr Waław Siwak (Przemyśl) – *Maryja a Duch Świąty. Badania nad nauczaniem Jana Pawła II*¹⁸.

Oprócz ogólnopolskiego sympozjum, Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego zorganizował jeszcze jedno sympozjum o Duchu Świątym. 16 i 17 października 1998 roku, dla uczczenia XX rocznicy pontyfikatu Jana Pawła II, odbyło się sympozjum pneumatologiczne, podczas którego wygłoszono następujące referaty:

- ks. dr hab. Stanisław Włodarczyk – *Jezus namaszczony Duchem Świątym według Ewangelii św. Łukasza*,
- ks. dr Sławomir Zieliński – *Moc Ducha w cudownych znakach Jezusa*,
- ks. dr Franciszek Dylus – *Pneumatologiczny aspekt tajemnicy zmartwychwstania*,
- ks. dr hab. Stanisław Bielecki (Kielce) – *Duch Świąty a posłannictwo Kościoła. Aspekt pastoralny*,
- ks. prof. dr hab. Jan Kowalski – *Grzech, nawrócenie i wolność w Duchu Świątym*,
- o. dr hab. Zdzisław Kijas OFMCon (Kraków) – *Eucharystia sakramentem Ducha Świątego. Teologia epiklezy*,
- ks. dr Kazimierz Mielczarek – *Życie według ducha*,
- ks. dr Teofil Siudy – *Namaszczeni Duchem Świątym. Wymiar pneumatologiczny posługi kapłańskiej*¹⁹.

¹⁸ Teksty wszystkich referatów zostały opublikowane w: *Maryja a Duch Świąty. Materiały z sympozjum mariologicznego, Częstochowa 22-23 maja 1998*, red. o. S.C. Napiórkowski OFM Conv, ks. Teofil Siudy, o. K. Kowalik SDB, Częstochowa 1999, s. 11-29, 67-215.

¹⁹ Teksty wszystkich referatów zostały opublikowane w *Częstochowskich Studiach Teologicznych*, t. XXVI, 1998, s. 9-85.

W listopadzie tegoż roku teologiczne środowisko Częstochowy, już po raz drugi, zgromadziło się na zaduszki teologiczne. Tym razem w modlitewnej wdzięczności wspomniano częstochowskich biblistów: ks. prof. Feliksa Gryglewicza, ks. prof. Stanisława Grzybka i ks. dr hab. Stanisława Chłāda. Sylwetki zmarłych biblistów zaprezentowali ich uczniowie: ks. doc. dr hab. Antoni Tronina²⁰, ks. dr hab. Zdzisław Małecki²¹ i ks. dr Włodzimierz Cyran²².

14 września 1998 roku, w święto Podwyższenia Krzyża Świątego, Jan Paweł II ogłosił nową encyklikę „*Fides et ratio*”. W związku z tym 13 lutego 1999 roku w auli Instytutu Teologicznego w Częstochowie odbyło się sympozjum zorganizowane przez nasz oddział. Wygłoszono następujące referaty:

- ks. dr hab. Antoni Tronina - *Relacja między rozumem a wiarą w świetle Objawienia*,
- ks. lic. Jerzy Kowalski - *Niektóre aspekty relacji między filozofią a wiarą i teologią*,
- abp prof. dr hab. Józef Życiński – *Mysł chrześcijańska a współczesny kryzys kultury*,
- ks. dr Henryk Niemiec – *Antropologiczne implikacje encykliki „Fides et ratio”*²³.

20 listopada 1999 roku w częstochowskim oddziale Polskiego Towarzystwa Teologicznego miało miejsce trzecie sympozjum związane z bezpośrednim przygotowaniem do Roku 2000 zatytułowane „W stronę Jubileuszu 2000”. W trakcie sympozjum wygłoszono 3 referaty:

- bp dr hab. Jan Kopiec (Opole) – *Wokół historii Lat Świątych*,
- ks. dr hab. Zbigniew Wit – *Miejsce liturgii w Roku Świątym*,
- ks. dr Jerzy Bielecki – *Elementy prawdy o człowieku w świetle Chrystusa*²⁴.

Rok 2000 rozpoczęto od spotkania ekumenicznego poświęconego podpisanej *Deklaracji o usprawiedliwieniu między Kościołem rzymskokatolickim a Światową Federacją Luterąską* (31 października 1999 roku). W czasie tego jubileuszowego spotkania abp prof. dr hab. Alfons Nossol podjął refleksję na temat: *Wspólna deklaracja w sprawie nauki o usprawiedliwieniu. Jej znaczenie dla rozwoju światowej ekumenii*. Natomiast bp Paweł Anweiler z diecezji cieszyńskiej Kościoła ewangelicko-augsburskiego podjął temat: *Pokłosie luterąskich Ksiąg wyznaniowych we Wspólnej Deklaracji o usprawiedliwieniu*.

8 czerwca 2000 roku przeprowadzono wybory wyłaniające nowe władze Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Na kierownika wybrano ponownie ks. dr. Teofila Siudego. Do zarządu na II kadencję weszli ponadto: ks. dr Jarosław Woch – jako sekretarz oraz ks. dr Władysław Włāzlak – obejmujący funkcję skarbnika. Dziękując za zaufanie, ks. dr Teofil Siudy wskazał jubileusz na-

²⁰ Ks. A. Tronina, *Sluga Ewangelii ks. prof. Feliks Gryglewicz (1909-1991)*, CzST, XXVI, 1998, s. 231-233.

²¹ Ks. Z. Małecki, *Sluga Słowa ks. inf. prof. dr hab. Stanisław Grzybek (1915-1998)*, tamże, s. 233-236.

²² Ks. W. Cyran, *Silacz biblijny ks. docent dr hab. Stanisław Chłād (1946-1993)*, tamże, s. 236-243.

²³ Teksty referatów z tego sympozjum zostały opublikowane w Częstochowskich Studiach Teologicznych, t. XXVII, 1999, s. 7-46.

²⁴ Teksty referatów z kolejnego sympozjum zostały również opublikowane w Częstochowskich Studiach Teologicznych, t. XXVII, 1999, s. 49-82.

szej archidiecezji jako pierwszy temat do podjęcia przez nowy zarząd. W roku 2000 mija siedemdziesiąt pięć lat od dnia, w którym papież Pius XI, bullą *Vixdum Poloniae unitas*, erygował Diecezję Częstochowską. Jubileuszowe uroczystości rozpoczęły się 26 października 2000 roku sympozjum historycznym, którego współorganizatorem był Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego. W czasie sympozjum wygłoszono następujące referaty:

- ks. prof. dr hab. Jan Związek – *Początki Kościoła Częstochowskiego*,
- ks. dr Czesław Tomczyk (Sosnowiec) – *Martyrologia Kościoła Częstochowskiego*,
- ks. lic. Marian Mikołajczyk – *Księża częstochowscy w rzeczywistości państwa komunistycznego*,
- abp dr Stanisław Nowak – *Teologia Kościoła Częstochowskiego*²⁵.

4 listopada 2000 roku miały miejsce już po raz trzeci zaduszki teologiczne. W modlitewnej refleksji przypomniano wybitnych prawników: bpa dr. Tadeusza Szwagrzyka, ks. dr. Jana Walickiego i ks. dr. Zdzisława Wajznera. Wspomnieniami podzielili się: ks. dr Zenon Mońka²⁶, ks. lic. Zenon Janyszek²⁷ i ks. prof. dr hab. Jan Kowalski²⁸. Wspólnej modlitwie, jak i wspomnieniom, towarzyszyły pieśni w wykonaniu chóru seminaryjnego.

Po zakończeniu obchodów Roku Świętego, 18 maja 2001 roku zorganizowano sympozjum, podczas którego podjęto próbę odczytania programu dla Kościoła na podstawie listu apostolskiego Jana Pawła II „*Novo millennio ineunte*”. Otwierając sympozjum, kierownik oddziału ks. dr Teofil Siudy przypomniał słowa z listu apostolskiego Jana Pawła II: „Nie potrzeba wyszukiwać nowego programu. Program już istnieje: ten sam, co zawsze, zawarty w Ewangelii i w żywej Tradycji. Jest on skupiony w istocie rzeczy wokół samego Chrystusa, którego mamy poznawać, kochać i naśladować...”²⁹ Słowa Jana Pawła II były inspiracją do zaprezentowania następujących referatów:

- ks. prof. dr hab. Jerzy Szymik (Lublin) - *Oblicze Chrystusa. Zarys chrystologii „Novo millennio ineunte”*,
- ks. dr Franciszek Dylus - *Prawdziwe oblicze człowieka podarowane w obliczu Chrystusa*,
- ks. dr Antoni Dunajski (Tczew) – „*Novo millennio ineunte*” - *inspiracje pastoralne dla Kościoła w Polsce*³⁰.

W roku 2002 zorganizowano sympozjum na temat dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej zatytułowanego „Naród żydowski i jego Święte Pisma w Biblii chrześci-

²⁵ Teksty tych referatów zamieszczono w: *Pamiętnik Jubileuszu Kościoła Częstochowskiego 1925-2000*, Częstochowa 2001, s. 17-114.

²⁶ Ks. Z. Mońka, *Wspomnienie o śp. Biskupie Tadeuszu Szwagrzyku*, CzST, t. XXVIII, 2000, s. 339-344.

²⁷ Ks. Z. Janyszek, *Śp. ksiądz Jan Walicki*, tamże, s. 344-347.

²⁸ Ks. J. Kowalski, *Zaduszki wspomnieniowe o śp. księdzu Zdzisławie Wajznerze*, tamże, s. 348-351.

²⁹ *Novo millennio ineunte* 29.

³⁰ Teksty referatów zostały opublikowane w *Częstochowskich Studiach Teologicznych*, t. XXIX, 2001, s. 9-32.

jańskiej”. Miało ono miejsce w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie 19 października 2002 roku. Wykłady wygłosili:

- ks. dr hab. Józef Kozyra (Katowice) – *Żydzi w Nowym Testamencie*,
- ks. prof. dr hab. Stanisław Włodarczyk – *Relacje między Starym a Nowym Testamentem w świetle dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej*,
- ks. dr hab. Zdzisław Małecki – *Egzegeza w Qumran*,
- ks. prof. dr hab. Sebastian Jasiński (Opole) – *Podstawowe tematy Pism narodu żydowskiego i ich recepcja w wierze Chrystusa*³¹,
- ks. prof. dr hab. Antoni Tronina – *Stulecie Papieskiej Komisji Biblijnej*.

W trosce o zachowanie w modlitewnej pamięci zasłużonych dla środowiska częstochowskiego teologów 9 listopada 2002 roku zorganizowano po raz czwarty zadaszki teologiczne. Tym razem wspominano przed Bogiem rektorów naszego Wyższego Seminarium Duchownego: ks. dr. Władysława Kasprzaka, ks. Adama Skrzypca i bpa dr. Miłósława Kołodziejczyka.

W roku 2003, z okazji 25. rocznicy wyboru kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową, oddział PTT w Częstochowie wraz z Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Częstochowskiej, zorganizował sesję papieską pod hasłem „Dar dla Kościoła i świata”. Sesja odbyła się 20 listopada 2003 roku w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie. Wykłady wygłosili:

- abp dr Stanisław Nowak – *Z Wadowic do Rzymu. Postać Jana Pawła II*,
- bp dr Zygmunt Zimowski – *Jan Paweł II w trosce o pełnię wiary*,
- ks. dr Teofil Siudy – „*Communio ecclesialis*” w nauczaniu Jana Pawła II,
- ks. dr Marian Szymonik – *Ku antropologii adekwatnej. Jana Pawła II filozofia człowieka*³².

23 października 2004 roku zorganizowano wspólnie z Wyższym Seminarium Duchownym sympozjum naukowe poświęcone 150. rocznicy ogłoszenia dogmatu o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny. Uczestnicy sympozjum, w ramach naukowej refleksji nad dogmatem Niepokalanego Poczęcia, zastanawiali się nad jego aktualnością, teologiczną doniosłością i praktycznymi konsekwencjami. Zaprezentowano trzy referaty:

- ks. prof. dr hab. Antoni Tronina – *Zachowana od wszelkiej zmayı*,
- ks. dr Teofil Siudy – *Pierwsza wśród odkupionych*,
- dr hab. Karol Klauza – *Być ikoną Niepokalanej*³³.

Po zakończeniu sesji odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze. Wybrano nowego kierownika częstochowskiego oddziału PTT, którym został ks. dr Jerzy Bie-

³¹ Teksty referatów zostały opublikowane w Częstochowskich Studiach Teologicznych t. XXX, 2002, s. 9-49.

³² Teksty referatów zostały opublikowane w Częstochowskich Studiach Teologicznych, t. XXXI, 2003, s. 11-67.

³³ Teksty referatów zostały opublikowane w Częstochowskich Studiach Teologicznych, t. XXXII, 2004, s. 7-32.

lecki, rektor Niższego Seminarium Duchownego w Częstochowie oraz wykładowca teologii dogmatycznej w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Częstochowskiej³⁴. Następnie ukonstytuował się nowy zarząd w składzie: kierownik – ks. dr Jerzy Bielecki, zastępca kierownika – ks. dr Dariusz Nowak, sekretarz – dr Beata Stypułkowska, oraz przewodniczący sekcji teologii systematycznej – ks. dr Teofil Siudy, przewodniczący sekcji biblijnej - ks. dr hab. Zdzisław Małeck i przewodniczący sekcji teologii pastoralnej – ks. dr Andrzej Kuliberda. Funkcję skarbnika objął w 2009 roku ks. dr Rafał Horyń.

Nowy zarząd rozpoczął działalność od przygotowań do najbliższego Walnego Zebrania, które miało miejsce 15 lutego 2005 roku w Krakowie. Podczas tego spotkania Arcybiskup Stanisław Nowak, Metropolita Częstochowski został odznaczony medalem „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie”³⁵. Laudację na cześć Księdza Arcybiskupa wygłosił ks. prof. dr hab. Jerzy Chmiel (PAT Kraków). W zebraniu wzięła udział około trzydziestoosobowa delegacja Częstochowskiego Oddziału, w tym cały zarząd na czele z kierownikiem ks. dr. Jerzym Bieleckim oraz m.in. bp Antoni Długosz, bp Jan Wątroba, ks. inf. Marian Mikołajczyk, ks. inf. Ireneusz Skubiś, ks. dr Włodzimierz Kowalik, ks. prof. dr hab. Stanisław Włodarczyk³⁶.

W tym miejscu warto zaznaczyć, że papież Jan Paweł II jako pierwszy w 1983 roku został odznaczony medalem „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie”, natomiast arcybiskup Stanisław Nowak jako ostatni za życia Jana Pawła II. Wkrótce potem Papież Polak zmarł. Wybrano Benedykta XVI (2005-2013).

³⁴ **Ks. dr Jerzy Bielecki**, kapłan archidiecezji częstochowskiej (święcenia kapłańskie w 1987 roku), doktor nauk teologicznych z zakresu teologii dogmatycznej. Studia magisterskie w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Częstochowskiej (1981-1987). Praca magisterska pt. „Pneumatologiczna eklezjologia Jürgena Moltmanna” na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie w roku 1987. Studia licencjackie na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (1987-1989), praca licencjacka pt. „Wieczera Pańska i urząd kościelny w pneumatologicznej eklezjologii Jürgena Moltmanna” (1991). Studia doktoranckie na Papieskim Uniwersytecie Świętego Krzyża w Rzymie w latach 1991-1995 uwieńczzone rozprawą doktorską na temat: „La teologia della filiazione divina nel magistero trinitario di Giovanni Paolo II”. Od roku akademickiego 1995/1996 wykładowca teologii dogmatycznej w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Częstochowskiej w Częstochowie. W latach 2006-2008 prowadził wykłady w Częstochowie na sekcji licencjackiej Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Członek Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie (w latach 2004-2017 kierownik oddziału w Częstochowie). Członek Towarzystwa Teologów Dogmatyków (od roku 2008). Rektor Niższego Seminarium Duchownego w Częstochowie (od roku 1996), Kanonik gremialny Kapituły Bazyliki Archikatedralnej w Częstochowie (od roku 2015). Kawaler Zakonu Rycerskiego Grobu Bożego w Jerozolimie (od roku 2008), Zastępca redaktora naczelnego Tygodnika Katolickiego Niedziela (od roku 2014). Zob. Biogram naukowy ks. dr. Jerzego Bieleckiego w: *Leksykon polskich dogmatyków XX i XXI wieku*, red. K. Góźdz, Lublin 2010, s. 40.

³⁵ Por. K. Panuś, Wyróżnienia i medale, w: *W służbie Wiekuistej Prawdzie. Polskie Towarzystwo Teologiczne 1924-2014, dz. cyt.*, s. 50-55.

³⁶ Relację z nadania medalu Księdzu Arcybiskupowi przedstawiają: ks. J. Bielecki, ks. P. Maciaszek, „Niedziela częstochowska” 9(2005), s. III, VII.

Kiedy 19 kwietnia 2005 roku, kard. Joseph Ratzinger został wybrany papieżem, najczęściej stawiano pytanie: dlaczego przybrał imię Benedykta XVI, „Postanowiłem nazwać się Benedyktem XVI, aby symbolicznie nawiązać do czcigodnego papieża Benedykta XV, przewodzącemu Kościołowi w burzliwym okresie pierwszego konfliktu światowego” – powiedział papież Benedykt XVI podczas pierwszej audiencji generalnej, która odbyła się 27 kwietnia 2005 roku na placu św. Piotra w Rzymie. W trakcie tejże audiencji podkreślił, że swoim papieskim imieniem nawiązał również do niezwykle – jak ja określił - postaci św. Benedykta z Nursji, współpatrona Europy i wielkiego „patriarchy monastycyzmu zachodniego.”

W nawiązaniu do dzieła św. Benedykta nowy Papież zauważył, że postępująca „ekspansja założonego przezeń zakonu benedyktyńskiego wywarła ogromny wpływ na szerzenie się chrześcijaństwa na całym kontynencie. Dlatego św. Benedykt stanowi podstawowy punkt odniesienia dla sprawy jedności Europy i przemożne przypomnienie o niezbywalnych korzeniach jej kultury i cywilizacji.” Natomiast, jak zauważył nowy Papież, współcześni architekci Europy nie chcą pamiętać o chrześcijańskich korzeniach jej kultury i cywilizacji. Nawet słowo Bóg nie chce przejść przez ich usta, gdy tworzą kolejne traktaty o jedności Europy, w tym konstytucję europejską. W obliczu takiego wyzwania Benedykt XVI, na początku swojej posługi Następcy Piotra, prosi św. Benedykta – współpatrona Europy, aby pomógł nam zachować centralne miejsce Chrystusa w naszym życiu. Dlatego idea chrześcijańskiej Europy, a przede wszystkim początek nowego pontyfikatu stanowiło wystarczającą okazję, aby 16 czerwca 2005 roku zorganizować konferencję naukową, podczas której ks. dr Jerzy Bielecki – kierownik oddziału wygłosił referat: „Benedykt XVI – Europa i jej podwaliny”.

Następnie 22 października 2005 roku zorganizowano sesję naukową inaugurującą obchody 80-lecia diecezji częstochowskiej. Wygłoszone wówczas zostały następujące wykłady:

- ks. dr Jan Kocłęga - *Pytanie o Kościół 40 lat po Soborze Watykańskim II – odpowiedź na dziś i jutro Kościoła Częstochowskiego*,
- ks. dr Teofil Siudy - *Wpatrzeni w Maryję, Niewiaстę Eucharystii. Maryjne i eucharystyczne oblicze Kościoła Częstochowskiego w świetle II Synodu Diecezji Częstochowskiej*.
- ks. dr Jarosław Grabowski - „*Instrumentum laboris*” *XI Synodu Biskupów w Rzymie inspiracją dla wzrostu życia eucharystycznego w Archidiecezji Częstochowskiej*.

Najważniejszym wydarzeniem w życiu Kościoła w Polsce w 2006 roku była pielgrzymka Benedykta XVI do naszej ojczyzny. Wkrótce po jej zakończeniu, 12 czerwca na zebraniu członków PTT – Oddział w Częstochowie przedmiotem refleksji teologicznej było przesłanie Ojca św. Benedykta XVI do Polaków, a przyczynkiem do dyskusji stał się referat ks. dr. Mariana Szymonika³⁷. W trakcie dyskusji zauważono zdanie,

³⁷ Ks. M. Szymonik, *Polskie laboratorium wiary. Benedykt XVI w ojczyźnie Jana Pawła II*, CzST, t. XXXVI, 2006, s. 203- 215.

które wypowiedział Benedykt XVI w homilii na placu Piłsudskiego w Warszawie „nie możemy ulec pokusie relatywizmu ...” Dlatego zdecydowano zorganizować sympozjum, aby postawić szereg pytań: Cóż to jest relatywizm? Jakie są źródła relatywizmu? Dlaczego relatywizm staje się dominującym elementem kultury europejskiej? Jak oddziałuje na życie religijne? Sympozjum odbyło się 4 listopada 2006 roku w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie. Wygłoszono dwa referaty:

- ks. dr Sylwester Jaśkiewicz – *Relatywizm – od idei do dyktatury. Wybrane zagadnienia z nauczania kard. Josepha Ratzingera- papieża Benedykta XVI*,
- ks. dr hab. Janusz Królikowski - *Przejawy relatywizmu we współczesnym życiu Kościoła w teologii kard. Josepha Ratzingera*³⁸.

Po zakończeniu sympozjum odbyły się już po raz czwarty *Zaduszki teologiczne*, podczas których wspomniano zmarłych w ostatnim czasie członków Polskiego Towarzystwa Teologicznego: ks. dr. Tadeusza Matrasy, ks. dr. Jana Wilka i brata dr. Stanisława Rybickiego. Sylwetki zmarłych profesorów przypomnieli: ks. dr hab. Stanisław Włodarczyk³⁹, ks. lic. Stanisław Gasiński⁴⁰ i ks. dr Zdzisław Wójcik⁴¹.

W pierwszej połowie 2007 roku miało miejsce spotkanie, podczas którego podjęto tematykę z dziedziny mariologii. Przyczynkiem do dyskusji był referat na temat: „Maryjna wiara i kult w ujęciu kard. Josepha Ratzingera – Papieża Benedykta XVI”. Głównym prelegentem był ks. dr Teofil Siudy – prezes Polskiego Towarzystwa Mariologicznego w Polsce, a zarazem pierwszy kierownik Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie. Spotkanie było także okazją do podsumowania dziesięcioletniej działalności Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie i wytyczenia nowych dróg na przyszłość⁴².

W dniu 5 kwietnia 2008 roku zorganizowano sympozjum przybliżające prawdziwe oblicze chrześcijańskiej nadziei. Przedmiotem sympozjum była druga encyklika Benedykta XVI „*Spe salvi*”. We wprowadzeniu do sesji naukowej ks. dr Jerzy Bielecki – kierownik częstochowskiego oddziału powiedział: „Ponad czterdzieści lat temu, w Konstytucji duszpasterskiej o Kościele *Gaudium te spes* Ojcowie soborowi zapisali profetyczne zdanie: *przyszły los ludzkości spoczywa w rękach tych, którzy zdolni są przekazać przyszłym pokoleniom motywy do życia i do nadziei*.”⁴³ Uczynili to w paragrafie noszącym znamienity tytuł: *odpowiedzialność i uczestnictwo*.

Kiedy w roku 1983 przybył do Polski Jan Paweł II, trwał jeszcze stan wojenny i wówczas w Zamku Królewskim w Warszawie powtórzył te słowa: *przyszłość*

³⁸ Teksty referatów zostały opublikowane w Częstochowskich Studiach Teologicznych, t. XXXIV, 2006, s. 15-43.

³⁹ Ks. S. Włodarczyk, *Śp. ks. prał. dr Tadeusz Matras*, CzST, t. XXXIV, 2006, s. 241-242.

⁴⁰ Ks. S. Gasiński, *Wspomnienie o śp. ks. Janie Wilku*, tamże, s. 243-246.

⁴¹ Ks. Z. Wójcik, *Śp. Brat Stanisław – Romuald Marian Rybicki*, tamże, 247-248.

⁴² Por. J. Bielecki, *10 lat Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie*, CzST, t. XXXV, 2007-2008, s. 343-352.

⁴³ *Gaudium et spes*, 31.

należy do tych, którzy zdolni są przekazać motywy życia i nadziei. Z kolei ks. prof. Janusz Pasierb napisał: *jako chrześcijanie jesteśmy odpowiedzialni za poziom nadziei w świecie.* Wydaje się zatem, że problem nadziei i nasze w tym względzie zadania można streścić w ten sposób: w wielu dziedzinach życia świat sobie bez nas, chrześcijan, poradzi sobie, ale w dziedzinie motywacji do życia i nadziei jesteśmy potrzebni naszym współczesnym jak powietrze i tlen razem wzięte. I w tym sensie przyszły los ludzkości spoczywa w rękach chrześcijaństwa. Dlaczego? Bo nie istnieje inny motyw życia i nadziei, jak tylko Jezus Chrystus. O tym wyraźnie przypomniał w adhortacji apostołskiej *Ecclesia de Europa* Jan Paweł II. Podtytuł tej adhortacji brzmi: *Jezus Chrystus jest źródłem chrześcijańskiej nadziei dla Europy.* W tę troskę o to, by nadzieja nie gasła wpisuje się także druga encyklika Ojca Świętego Benedykta XVI *Spe salvi* z 30 listopada 2007 roku⁴⁴.

Podejmując te hasła, 5 kwietnia 2008 roku w auli Jana Pawła II, w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Częstochowskiej wygłoszono następujące referaty:

- ks. prof. dr hab. Antoni Tronina - *W nadziei jesteśmy zbawieni,*
- ks. dr Jerzy Bielecki - *Eschatologiczny wymiar chrześcijańskiej nadziei,*
- ks. prof. zw.n. teol. Stanisław Urbański - *Modlitwa jako szkoła chrześcijańskiej nadziei*⁴⁴.

W 2010 roku, w odpowiedzi na ogłoszony przez Benedykta XVI *Rok kapłański*, Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie zorganizował sympozjum pod hasłem: *Kapłan – świadek miłości.* Zanim przystąpiono do naukowej refleksji, bp dr Jan Wątroba przewodniczył Mszy św. w Kościele Seminarnym pw. Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana. W homilii przypomniał hasło wybrane na *Rok Kapłański*: „Wierność Chrystusa, wierność kapłana”. W ten sposób Benedykt XVI, ogłaszając *Rok kapłański*, chciał nie tylko skierować nasz wzrok na przeszłość i przypomnieć 150 rocznicę śmierci św. Jana Vianneya. Chciał również, by ten Rok – także dzięki świadectwu świętego Proboszcza z Ars – był czasem „powrotu do korzeni”, czyli do tajemnicy wierności Chrystusa, a zarazem był czasem odnowy wierności kapłanów dzisiaj pełniących posługę.

W drugiej części spotkania wygłoszono trzy referaty:

- o. prof. dr hab. Tomasz Maria Dąbek OSB (Kraków) - *Biblijny obraz kapłana,*
- ks. prof. dr hab. Stanisław Longosz (Lublin) - *Kapłaństwo u Ojców Kościoła,*
- ks. bp prof. dr hab. Andrzej Czaja (Opole) - *Istota i specyfika tożsamości kapłańskiej*⁴⁵

12 listopada 2011 r. odbyły się, tradycyjne, piąte z kolei *Zaduszki teologiczne*, podczas których wspominano zmarłych w ostatnim czasie członków Częstochow-

⁴⁴ Teksty referatów zostały opublikowane w Częstochowskich Studiach Teologicznych, t. XXXVII, 2009, s. 7-39.

⁴⁵ Teksty referatów zostały opublikowane w Częstochowskich Studiach Teologicznych, t. XXXVIII, 2010, s. 9-66.

skiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego: śp. ks. Mirosława Suchosza⁴⁶, śp. ks. Wojciecha Pazere⁴⁷, śp. ks. Mariana Dewudzkiego⁴⁸.

W dniu 1 grudnia 2012 roku Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie zorganizował sympozjum, aby w Roku Wiary, ogłoszonym przez Benedykta XVI, pochylić się nad dokumentami II Soboru Watykańskiego z okazji 50. rocznicy otwarcia Vaticanum II. Obydwa wydarzenia łączą słowa kard. Karola Wojtyły, które znajdujemy w studium zatytułowanym „U podstaw odnowy”. Autor, komentując teksty soborowe, podkreśla, że celem Soboru było ubogacenie i pogłębienie wiary. Zatem celem sympozjum było również ubogacenie i pogłębienie naszej wiary. W czasie sympozjum wygłoszono następujące referaty:

- abp dr Zygmunt Zimowski - *Kościół i powołanie człowieka w Konstytucji „Gaudium et spes”*,
- ks. dr hab. Janusz Królikowski - *Objawienie a posuszeństwo wiary w świetle Konstytucji „Dei Verbum”*,
- ks. dr Teofil Siudy - *Maryjny wymiar Kościoła w Konstytucji „Lumen gentium”*,
- o. dr Piotr Polek OSPPE - *Posoborowa reforma liturgii eucharystycznej według zaleceń zawartych w Konstytucji „Sacrosanctum Concilium”*,
- ks. dr Jerzy Bielecki - *Współodpowiedzialność Kościoła za wychowanie młodego pokolenia jako przesłanie wpływające z Deklaracji o wychowaniu chrześcijańskim „Gravissimum educationis”*,
- abp dr Waław Depo - *Dekret „Inter mirifica” - soborowy impuls dla ewangelizacji przez środki masowego przekazu*⁴⁹.

14 grudnia 2013 roku Częstochowski Oddział PTT w Krakowie współorganizował konferencję z okazji 45. rocznicy encykliki papieża Pawła VI „Humanae Vitae” oraz 30 rocznicy Karty Praw Rodziny pt. *Gender – wyraz postępu czy śmiertelne zagrożenie dla cywilizacji życia i miłości*. Na zakończenie konferencji odbył się panel dyskusyjny z udziałem profesorów - członków Częstochowskiego Oddziału PTT w Krakowie.

W dniu 25 marca 2015 roku, z okazji koronacji obrazu Matki Bożej w Praszce, Częstochowski Oddział PTT w Krakowie był współorganizatorem sympozjum naukowego pt. *Sanktuarium Kalwaryjskie w służbie pielgrzymującego Kościoła*. Kierownik Częstochowskiego Oddziału PTT ks. dr Jerzy Bielecki dokonał wprowadzenia w tematykę sympozjum. Przypomnił List Jana Pawła II „O pielgrzymowaniu do miejsc związanych z historią zbawienia”. Jan Paweł II podkreślał, że chociaż Bóg jest obecny w równej mierze we wszystkich miejscach na ziemi, to istnieją jednak święte przestrzenie, gdzie spotkanie z Bogiem staje się przeżyciem głębszym. Sanktuaria

⁴⁶ Ks. J. Kapuściński, *Wspomnienie zaduszkowe o ks. pralacie Mirosławie Suchoszu (1935-2006)*, CzST, t. XL, 2012, s. 253-255.

⁴⁷ Ks. M. Święch, *Wspomnienie śp. ks. prof. dr. hab. Wojciecha Pazery*, tamże, s. 256-259.

⁴⁸ Ks. M. Szymonik, *W rzetelnej posłudze słowu*, tamże, s. 259-261.

⁴⁹ Teksty referatów zostały opublikowane w Częstochowskich Studiach Teologicznych, t. XL, 2012, s. 9-90.

to są właśnie takie „miejsca”, które Bóg wybrał, aby rozbić swój „namiot” między ludźmi.⁵⁰ Takim bardzo ważnym miejscem dla Jana Pawła II było sanktuarium Matki Bożej w Kalwarii Zebrzydowskiej, do którego od najmłodszych lat pielgrzymował. Jako kapłan, biskup i papież nadal tam się udawał, aby czerpać siły i moc duchową z tego skarbcza wiary.⁵¹ Kalwaria w Praszce odnosi się do osoby świętego Papieża Polaka. Jak przypomniał kierownik częstochowskiego oddziału PTT jest faktem, że łaskami słynący obraz Matki Bożej ma swoją źródłową historię w poświęceniu go przez św. Jana Pawła II w czasie jego ostatniej już pielgrzymki do kraju i do jego ulubionej Kalwarii Zebrzydowskiej w roku 2002.

W czasie sesji naukowej wygłoszono następujące referaty dotyczące rozwoju kultu maryjnego w sanktuarium w Praszce:

- abp dr Stanisław Nowak - *Jan Paweł II papież – Święty dwóch Kalwarii*,
- o. dr hab. Romuald Kośła OFM - *Pasyjność kultu obrazu Matki Bożej Kalwaryjskiej*,
- ks. dr hab. Jan Kazimierz Przybyłowski - *Pastoralne aspekty działalności sanktuarium*,
- ks. dr Teofil Siudy - *Królewskość Maryi w świetle liturgii koronacyjnej*,
- ks. dr Stanisław Gasiński - *Sanktuarium – miejsce święte. Sanktuarium pasyjno-maryjne na Kalwarii w Praszce*⁵².

W poniedziałek 9 listopada 2015 roku w Wyższym Seminarium Duchownym w Częstochowie odbyły się *Zaduszki teologiczne*, zorganizowane przez Częstochowski Oddział PTT w Krakowie. W modlitwie wspomniano zmarłych w ostatnim pięcioleciu członków Polskiego Towarzystwa Teologicznego: ks. Grzegorza Ślęzaka, ks. Zenona Mońkę, ks. Stanisława Włodarczyka, ks. Zygmunta Zaborskiego, ks. Mariana Szczepańskiego, ks. Bronisława Predera. Zmarłych Członków naszego oddziału PTT wspominali w swych wystąpieniach: ks. dr hab. Zbigniew Wit, ks. dr Łukasz Laskowski, ks. mgr-lic. Czesław Mendak, ks. dr Jacek Kapuściński, ks. dr Teofil Siudy.

W dniu 21 maja 2016 roku Częstochowski Oddział PTT w Krakowie był współorganizatorem sympozjum naukowego pt. „W poszukiwaniu racjonalności. Wokół myśli ks. arcybiskupa Józefa Życińskiego”. Okazją była rocznica piątka rocznica śmierci Księdza Arcybiskupa i 44 rocznica święceń kapłańskich. Pochodził z diecezji częstochowskiej, w latach 1974–1978 pełnił funkcję prefekta, a w latach 1979–1984 prefekta studiów w Wyższym Częstochowskim Seminarium Duchownym w Krakowie. W seminarium prowadził wykłady m.in. z filozofii przyrody i filozofii nauki. Wykładał również historię filozofii w Instytucie Teologicznym w Częstochowie. W latach 1974–1978 był kolejno asystentem, adiunktem i starszym asystentem na Papieskim Wydziale Teologicznym (od 1981 Papieskiej Akademii Teologicznej).

⁵⁰ Por. Jan Paweł II, *List o pielgrzymowaniu do miejsc związanych z historią zbawienia*, Poznań 1999, 1-3.

⁵¹ Zob. *Przemówienie do pielgrzymów zgromadzonych w sanktuarium Matki Bożej*, Kalwaria Zebrzydowska 7 VI 1979, PDO, s. 148, p. 2.

⁵² Teksty referatów znajdują się w: S. Gasiński (red.), *Kalwaryjska Matka Zawierzenia naszą Królową*, Praszka 2016, s. 33- 97.

W 1980 założył Katedrę Logiki i Metodologii Papieskiego Wydziału Teologicznego w Krakowie, którą kierował do 1997. W latach 1982–1985 sprawował urząd prodykana, zaś w latach 1988–1990 dziekana Wydziału Filozoficznego tejże uczelni. W 1988 został profesorem Papieskiej Akademii Teologicznej. Był członkiem Ośrodka Badań Interdyscyplinarnych, działającego na tej uczelni. Od 1998 do 2011 pełnił funkcję kierownika Katedry Relacji między Nauką a Wiarą na Wydziale Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Był członkiem: Europejskiej Akademii Nauki i Sztuki w Salzburgu, Rosyjskiej Akademii Nauk Przyrodniczych w Moskwie, Komisji Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej Polskiej Akademii Nauk oraz Komisji Filozoficznej Polskiej Akademii Nauk. Należał także do Rady Naukowej Fundacji Johna Templetona, przyznającej Nagrodę Templetona⁵³. W czasie sympozjum ogłoszono 4 referaty:

- ks. dr Marek Słomka - *Miejsce człowieka w przyrodzie*,
- ks. prof. dr hab. Stanisław Wszolek - *Modne przesady*,
- ks. dr Włodzimierz Skoczny - *Człowiek - kapłan - uczonec*,
- ks. dr Jacek Marciniak - *Piękno wszechświata, harmonia nauki i wiary w twórczości ks. abpa J. Życińskiego*.

W dniu 19 listopada 2016 roku w Wyższym Seminarium Duchownym w Częstochowie odbyło się zebranie członków Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie. W trakcie zebrania ks. dr Jerzy Bielecki poinformował o swojej rezygnacji z funkcji kierownika częstochowskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie i konieczności wyboru nowego kierownika. Ustalono, że wybór nastąpi w głosowaniu korespondencyjnym dniami 1-20 grudnia 2016 roku. Uprawnionych do głosowania było 79 osób. Oddano 40 ważnych głosów. Najwięcej otrzymał ks. dr hab. Paweł Maciaszek, wykładowca liturgiki w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Częstochowskiej i w Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie⁵⁴. W dniu 28 lutego 2017

⁵³ Por. Działalność naukowo-dydaktyczna, https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_%C5%BBy-ci%C5%84ski

⁵⁴ **Ks. dr hab. Paweł Maciaszek**, kapłan archidiecezji częstochowskiej (święcenia kapłańskie w roku 1994), doktor nauk teologicznych w zakresie liturgiki, Magisterium, WSD Częstochowa, 1994, Licencjat, PAT w Krakowie, specjalizacja - teologia moralna, 1997 Doktorat, KUL w Lublinie, specjalizacja - liturgika, 2003. Studia podyplomowe: dziennikarstwo i komunikacja medialna, Uniwersytet Jagielloński, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, 2011, Habilitacja 2014. Adiunkt w UKSW (Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa), 2012-2014, Wykładowca w Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie (Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej - zajęcia zlecone), 2011-2012. Wykładowca w Wyższej Szkole Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie (Instytut Kulturoznawstwa - zajęcia zlecone), 2010-2011. Wykładowca liturgiki w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (zajęcia zlecone), 2009-2012. Wykładowca liturgiki w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Częstochowskiej w Częstochowie, 2003. Wykładowca liturgiki w Instytucie Teologicznym w Częstochowie, 2007, Sekretarz Instytutu Teologicznego w Częstochowie, 2007-2008,

roku zarząd Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie zatwierdził kandydaturę ks. dr hab. Pawła Maciaszka na kierownika częstochowskiego oddziału tegoż towarzystwa z dniem 1 maja 2017 roku

Zakończenie

Dwudziestoletni okres działalności Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie obfitował w wydarzenia naukowe, które odpowiadały na potrzeby intelektualne częstochowskiego środowiska naukowego. Wszelkie inicjatywy w pierwszym okresie działalności częstochowskiego oddziału były wspierane przez abp. Stanisława Nowaka, a obecnie przez abp. Wacława Depo. Spośród księży diecezji częstochowskiej, którzy w sposób szczególny zasłużyli się w działalności towarzystwa, należy wymienić przede wszystkim ks. prof. Stanisława Grzybka – prezesa PTT w latach 1962-1966, a także sekretarzy tegoż Towarzystwa: ks. dr. Zdzisława Wajznera i ks. prof. Jana Kowalskiego oraz ks. dr. Teofila Siudego – organizatora i pierwszego przewodniczącego Częstochowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie. Warto podkreślić, że w roku 2001 ks. prof. Jan Kowalski został uhonorowany medalem „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie”. W roku 2005 do grona odznaczonych dołączył Arcybiskup Stanisław Nowak, Metropolita Częstochowski. W ciągu 20 lat istnienia częstochowskiego oddziału zmarło 12 członków. Na dzień 28 lutego 2017 roku oddział liczył 82 osoby, w tym 3 biskupów, 65 księży, 2 siostry zakonne i 12 osób świeckich.

Redaktor Tygodnika Katolickiego „Niedziela”, 2003-2006, członek Polskiego Towarzystwa Teologicznego - oddział w Częstochowie (od 1 maja 2017 roku kierownik tegoż oddziału). Zob. <http://teologia.uksw.edu.pl/node/706>